KOD_____

Dolnośląski Konkurs GEOGRAFICZNY *zDolny Ślązak* **dla uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2023/2024**		**ETAP POWIATOWY** **6 grudnia 2023 r.** **godz. 12.00** czas trwania 60 minut
Kuratorium Oświaty we Wrocławiu		

INSTRUKCJA

1. **Pisz wyraźnie czarnym lub niebieskim długopisem, nie używaj korektora.**
2. **Wszystkie swoje odpowiedzi wpisz na karcie odpowiedzi.**
3. **Pamiętaj, że pracujesz samodzielnie. Nie możesz korzystać z żadnych pomocy – tablic, map, słowników, leksykonów, telefonów komórkowych, kalkulatorów itp. Potrzebne informacje zawarte są w treści zadań.**
4. **Poza arkuszem nie możesz używać innych kartek.**
5. **Przy każdym zadaniu zapisano możliwą do zdobycia liczbę punktów.**
6. **Maksymalna liczba punktów do zdobycia wynosi 40.**

Powodzenia!

1. Wskaż europejską stolicę, dla której - ze względu na położenie naszego kontynentu między Atlantykiem a Azją – średnia roczna amplituda temperatury powietrza jest najmniejsza. (0-1)

A. Berlin
B. Mińsk
C. Paryż
D. Warszawa

2. Wybierz zestaw, w którym znajdują się tylko nazwy państw alpejskich. (0-1)

A. Austria, Rumunia, Słowenia, Węgry
B. Francja, Niemcy, Szwajcaria, Włochy
C. Austria, Luksemburg, Niemcy, Szwajcaria
D. Francja, Liechtenstein, Słowacja, Słowenia

3. Występowanie na Islandii aktywnych zjawisk sejsmicznych oraz wulkanicznych jest związane z położeniem tej wyspy na granicy dwóch płyt litosfery (0-1)

A. euroazjatyckiej i afrykańskiej.
B. północnoamerykańskiej i afrykańskiej.
C. północnoamerykańskiej i euroazjatyckiej.
D. euroazjatyckiej i południowoamerykańskiej.

4. Na którym z poniższych obszarów Europy gęstość zaludnienia jest najmniejsza? (0-1)

A. Wyżynno-górzyste wnętrze Półwyspu Iberyjskiego.
B. Terytoria małych państw, takich jak Monako i Malta.
C. Kraje należące do Beneluksu (organizacji Unii Beneluksu).
D. Tereny na styku granic trzech państw: Norwegii, Szwecji i Finlandii.

5. Językami zaliczanymi do grupy języków germańskich posługują się w Europie: (0-1)

A. Duńczycy, Niemcy, Rumuni, Węgrzy.
B. Finowie, Francuzi, Hiszpanie, Norwegowie.
C. Islandczycy, Portugalczycy, Serbowie, Włosi.
D. Anglicy, Holendrzy, Luksemburczycy, Szwedzi.

6. Paryż to jedno z największych miast Europy i metropolia o światowym znaczeniu, chętnie odwiedzana przez turystów. W którym zestawie wymienione są wyłącznie obiekty lub miejsca znajdujące się w tym mieście? (0-1)

A. Luwr, Big Ben, Łuk Triumfalny, Wieża Eiffla
B. Wieża Eiffla, Tower Bridge, Montmartre, Wersal
C. Luwr, Pola Elizejskie, Łuk Triumfalny, Montmartre
D. Wieża Eiffla, Pałac Sanssouci, Wersal, Pola Elizejskie

7. Wybierz informację, która niepoprawnie opisuje cechy klimatu Polski. (0-1)

A. Roczna średnia amplituda temperatur powietrza na wschodzie kraju przekracza miejscami 22°C.
B. Poza terenami górskimi najniższe średnie temperatury powietrza w styczniu notuje się na Nizinie Śląskiej.
C. Na mapie średnich temperatur powietrza w styczniu izotermy mają przebieg zbliżony do południkowego, a wartości temperatur rosną w kierunku zachodnim.
D. W pasie nadmorskim, ze względu na bliskość Morza Bałtyckiego, średnia temperatura powietrza latem (w lipcu) jest nieco niższa niż na obszarze nizin w środkowej Polsce.

8. Wskaż obszar, na którym prowadzona jest eksploatacja węgla kamiennego. (0-1)

A. okolice Konina
B. okolice Lublina
C. okolice Bogatyni
D. okolice Bełchatowa

9. Od kilku lat w Polsce odnotowuje się wzrost liczby imigrantów. Wskaż błędną informację. (0-1)

A. Migracje zagraniczne zwiększają popyt na usługi transportowe.
B. Migracje mogą skutkować konfliktami na tle narodowościowym.
C. Saldo migracji zagranicznych w ubiegłym roku było w Polsce dodatnie.
D. Na skutek migracji liczba ludności Polski w ubiegłym roku spadła o około 140 tys.

10. Wybierz zestaw miejscowości, do których należy się udać, aby zwiedzić cztery spośród polskich obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. (0-1)

A. Duszniki Zdrój, Oświęcim, Toruń, Zamość
B. Augustów, Jawor, Malbork, Tarnowskie Góry
C. Białowieża, Bochnia, Dębno, Krzemionki Opatowskie
D. Gdańsk, Kalwaria Zebrzydowska, Świdnica, Wieliczka

11. Podaj po jednym przykładzie zachodzącego w środowisku przyrodniczym wpływu: (0-3)

A. atmosfery na litosferę; B. atmosfery na hydrosferę; C. atmosfery na biosferę.

12. Oceń prawdziwość poniższych informacji, wpisując odpowiednio TAK lub NIE. (0-4)

A. Most nad Sundem o długości prawie 8 km łączy dwie skandynawskie stolice: duńską Kopenhagę z norweskim Oslo.
B. We Francji większość energii elektrycznej wytwarzana jest w elektrowniach jądrowych, natomiast w Norwegii ponad 90% produkowanej energii pochodzi z elektrowni wiatrowych.
C. Dobrze rozwiniętym działem usług we Francji jest transport, w dużej mierze powiązany z krajową produkcją środków transportu, w tym samochodów osobowych, pociągów i samolotów (Airbus).
D. Duńskie rolnictwo wyróżnia wysoki poziom mechanizacji i automatyzacji produkcji, hoduje się tu wyselekcjonowane rasy bydła, stosuje pasze wysokiej jakości i nowoczesne środki ochrony roślin.

13. Do wybranych państw sąsiadujących z Polską: A/ Niemcy, B/ Czechy, C/ Słowacja i D/ Ukraina - przyporządkuj nazwy z poniższych zestawów, dopisując do każdego państwa nazwę najwyższego szczytu, jednego dużego miasta i jednej atrakcji turystycznej. (0-4)

Najwyższe szczyty: Gerlach, Howerla, Rysy, Śnieżka, Zugspitze
Miasta: Charków, Koszyce, Kowno, Monachium, Pilzno
Atrakcje turystyczne: Brama Brandenburska, Ławra Peczerska, Ostra Brama, Zamek Spiski, Złota Uliczka

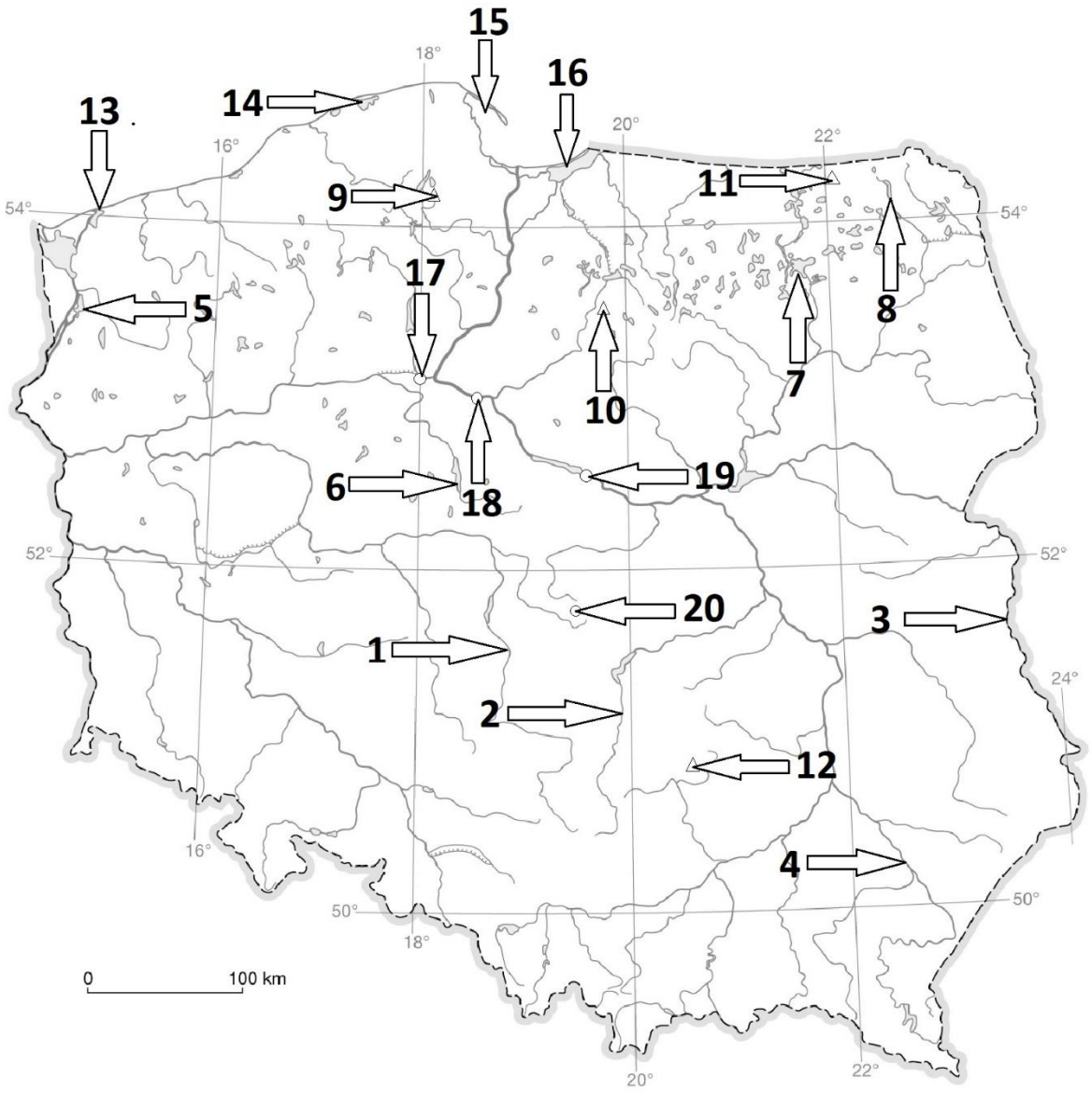
14. Uzupełnij brakujący element w zestawieniach sporządzonych według następującej reguły: nazwa skały; typ genetyczny skały (grupa skał ze względu na ich pochodzenie); przykładowa lokalizacja (rejon występowania skały w Polsce), na powierzchni lub blisko powierzchni terenu. Nazwy skał i miejsca ich występowania ustal samodzielnie, natomiast typ genetyczny skały wybierz spośród wymienionych poniżej rodzajów. (0-3)

Rodzaje skał: magmowa głębinowa, magmowa wylewna, osadowa okruchowa, osadowa organiczna, osadowa chemiczna, metamorficzna

A. Bazalt; …….; Pogórze Kaczawskie
B. Piaskowiec; …….; Góry Stołowe
C. Marmur; …….; Masyw Śnieżnika
D. Less; osadowa okruchowa; …….
E. Kwarcyt; metamorficzna; …….
F. Granit; magmowa głębinowa; …….
G. …….; metamorficzna; Góry Sowie
H. …….; osadowa organiczna; Wyżyna Krakowsko-Częstochowska
I. …….; osadowa chemiczna; Kujawy

15. Na podstawie opisów rozpoznaj obiekty geograficzne z obszaru Polski. Podaj ich nazwy oraz określ lokalizację na mapce (wpisz przyporządkowane im liczby). (0-5)

A. W górnym biegu wody tej rzeki zostały w 1968 roku spiętrzone w Jeziorze Solińskim, do dziś największym pod względem pojemności zbiorniku retencyjnym Polski.
B. To polodowcowe jezioro rynnowe, o głębokości 108,5 m, jest najgłębsze nie tylko w Polsce, ale także w całej środkowej części Niżu Europejskiego.
C. Z wieży wybudowanej w pobliżu wierzchołka tego najwyższego wzniesienia pasa pojezierzy (328,7 m n.p.m.) rozciąga się widok na okoliczne tereny Pojezierza Kaszubskiego.
D. Na wody tego akwenu można wpłynąć z Morza Bałtyckiego poprzez sztuczny kanał przekopany przez mierzeję uruchomiony w 2022 roku.
E. W bezpośrednim sąsiedztwie granic tego miasta przebiega główny dział wodny między dorzeczami Odry i Wisły, przez który już w XVIII wieku przekopano kanał będący częścią międzynarodowej drogi wodnej łączącej belgijską Antwerpię z litewską Kłajpedą.

opracowanie na podstawie mapy:
www.dlanauczyciela.pl

Na mapce oznaczono liczbami: 1, 2, 3, 4 – rzeki; 5, 6, 7, 8 – jeziora; 9, 10, 11, 12 – wzniesienia (wzgórza); 13, 14, 15, 16 – akweny; 17, 18, 19, 20 - miasta

16. Uzupełnij luki w zdaniach. (0-4)

A. (1 - *określ kierunek geograficzny*) ……. granica naszego państwa, a jednocześnie województwa dolnośląskiego, biegnie na długim odcinku wzdłuż (2) ……., lewego dopływu Odry.

B. Najwyższym pasmem górskim w Sudetach są (1) ……., których najwyższy szczyt to (2) ……., wznosząca się na granicy Polski i Czech.

C. Największy na Dolnym Śląsku kompleks hodowlanych stawów rybnych rozciąga się w okolicach Żmigrodu i (1) ……., w dolinie rzeki (2) ……. .

D. Do najważniejszych surowców mineralnych eksploatowanych w województwie dolnośląskim należy (1) ……., wydobywany w Kopalni Turów, oraz rudy miedzi z kilku kopalni (2) ……. Okręgu Miedziowego.

17. Wybierz z poniższego zestawu wszystkie nazwy form rzeźby polodowcowej. (0-4)

barchan, czoło lodowca, dolina U-kształtna, dolina V-kształtna, faleza, glacjał, głaz narzutowy, jaskinia, kem, lodowiec szelfowy, meander, morena czołowa, morena denna, oz, piarg, pole firnowe, pradolina, rów tektoniczny, sandr, zrąb

18. Dopasuj liczby z poniższego zestawu do informacji dotyczących wybranych zagadnień demograficznych dla Polski w latach 2022-2023. (0-3)

-3,8; 10; 37,7; 59; 73,4; 81,1; 107; 120; 979

A. liczba ludności: … mln
B. gęstość zaludnienia: … osób/km^2
C. liczba miast: …
D. współczynnik przyrostu naturalnego: … ‰
E. współczynnik feminizacji: … kobiet/100 mężczyzn
F. zatrudnienie w sektorze usług: … %
G. zatrudnienie w sektorze rolniczym: … %
H. średnia długość trwania życia kobiet: … lat
I. średnia długość trwania życia mężczyzn: … lat

Brudnopis (zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane)